

GŁOS OBYWATELA

GAZETA POLITYCZNA, SPOŁECZNA, NAUKOWA, LITERACKA I SPORTOWA.

Rok II.

Redakcja i Administracja: Rynek Kościuszki Nr 9, telefon 10-08. w Grodnie, Orzeszkowej 2.

Nr 232. (303)

Wystawa Turystyczna w Warszawie

W dniu 10 sierpnia b. r. zamknięto Międzynarodową Wystawę Komunikacji i Turystyki w Poznaniu.

Na Wystawie tej w jednym z pawilonów wystąpiły Komitety Wojewódzkie całej Rzeczypospolitej Polskiej z eksponatami, obrazującymi osobliwości godnych zainteresowania turystów, a więc były tam: fotografie krajobrazu polskiego, zabytków sztuki architektonicznej i ludowej, wyroby z zakresu sztuki ludowej, mapy turystyczne i t. p. Ze Wystawy stanęła na wysokości swego zadania świadczyć dobitnie opinia fachowca tej materii, jak dr. Mieczysław Orłowicz, autor liczących przewodników turystycznych po Polsce, którą czytaliśmy w „Kurjerze Porannym” z dnia 8 sierpnia 1930 r.

Choć mamy w tym samym pawilonie Wystawy groźnych rywalów w postaci wystaw turystycznych Czecho-Słowacji, Francji, Niemiec, Rumunii, Grecji, Jugosławii, Austrii, Szwecji, Holandji, Węgier, Danji i Finlandji, muszę to stwierdzić z prawdziwą dumą, że nasza Wystawa Turystyczna nie wygląda gorzej od tamtych, a niejedno ze stoisk zagranicznych przewyższamy pod każdym względem.

Dał się następnie opis poszczególnych stoisk wojewódzkich, między którymi o stoisku Białostockim tak pisze:

Sąsiednie stoisko woj. białostockiego należy do najbogatszych i najpiękniej zaprojektowanych na Wystawie. W pierwszej sali zwraca uwagę każdego wchodzącego fenomenalny pajek kurpiowski z kolorowego papieru, pracownie zestawiony specjalnie dla Wystawy, który pochłonął trzy miesiące pracy kilku dziewczętom kurpiowskim. Na ścianach na tle dekoracji z kurpiowskich tkanin rozwieszono z jednej strony szereg fotografii zabytków sztuki województwa, z drugiej kurpiowskich zabytków o osobliwości etnograficznych.

Drugą częścią stoiska woj. białostockiego zajmują eksponaty, dotyczące niemal wyłącznie Puszczy Białostockiej oraz Pojezierza Augustowsko-Suwalskiego. Zwracając tu uwagę dwa cykle fotografii, wręcz wspaniałych, w artystycznym ujęciu i wykonaniu, które należą niewątpliwie do najlepszej grupy fotografii, jakie znalazły się na Wystawie.

W czasie trwania Wystawy w Poznaniu na zebraniu zorganizowanym przez Polski Touring Club (należący do ogólnego europejskiego Touring Clubu) z udziałem przedstawicieli poszczególnych Województw, zdecydowano z uwagi na wysoki poziom Wystawy i jak największego spopularyzowania idei turystyki polskiej, przenieść wszystkie stoiska wojewódzkie z Wystawy Poznańskiej do Warszawy i tam urządzić powtórzenie Wystawy w lokalach Polskiego Touring Clubu przy ul. Bagatela 3.

Wystawa będzie otwarta w dniu 6 września na przeciąg trzech tygodni.

Nadarza się zatem rzadka okazja poznania w sposób obrazowy terenów turystycznych całej Rzeczypospolitej Polskiej wraz z zabytkami sztuki architektonicznej i ludowej.

Obyż znane przysłowie polskie: „Cudze chwalicie, swego nie znacie, sami nie wiecie co posiadacie”, dzięki rozbudzonemu zamiłowaniu do turystyki w tem nowym pokoleniu polskim straciło na swej aktualności.

Energiczne zarządzenia położą kres akcji sabotażowej w Małopolsce Wschodniej

Lwów. Nowomianowany wojewoda lwowski Nakoniecznikoff-Klukowski w związku z dalszymi aktami sabotażowymi wydał cały szereg instrukcji oraz zredagował specjalną depeszę do Min. Spraw Wewnętrznych.

Na konferencji prasowej z udziałem korespondentów prasy polzawowskiej oraz dziennikarzy u krańskich, wojewoda Nakoniecznikoff Klukowski wygłosił przemówienie, w którym wypowiedział się o swem stanowisku, jako reprezentanta rządu, wobec ostatnich zamachów U. O. W.

Rządowi wiadomo, że w 50 proc. wypadków podpaleni mamy do czynienia ze sabotażem. Nie zakreśliam tutaj czasu, w jakim sabotaż ten zostanie wyteplony, o-

świadczam jednakowoż, że wyteplony będzie bezwzględnie i to jest moim pierwszym zadaniem. Rząd byłby słaby, gdyby nie potrafił opanować sytuacji, lub nie miał do tego odwagi. Odpowiednie zarządzenia wydałem dzisiaj w nocy na konferencji z czynnikami władz bezpieczeństwa. Zarządzenia te są natury bardzo ostrej i zmierzają do pacyfikacji stosunków.

Co się tyczy moich zadań na innych polach, to podobnie jak w województwie stanisławowskim, zainteresowanie moje wsią będzie zawsze bardzo wielkie. Dobrobyt rolnika związany jest z dobremi drogami; sprawa dróg jest dla mnie problemem pierwszorzędnym.

Z lotu okólnego Małej Ententy i Polski

Pierwszą na lotnisko warszawskie z podróży zawodników przybyli czesli. Na zdjęciu widzi, my: pilota cher. Sworila i obserwatora por. Fuksa. Między lotnikami stoi Janusz Radzi, wifl prezes Aeroklubu Polski, na lewo mjr. Kwicinski sekret. Aeroklubu.

Ostateczna likwidacja działalności Ukraińskiej Organizacji Wojskowej

LWÓW. W związku z zapoczątkowaną przez policję polityczną likwidacją U.O.W. we Lwowie, a częściowo na terenie sąsiednich województw tarnopolskiego i stanisławskiego zatrzymano wielu członków tej organizacji, zajmujących stanowiska kierownicze, bądź też odgrywających w U.O.W. wybitną rolę. Akcja policji wykracza poza ramy bojowej U.O.W., obejmując również inne organizacje ukraińskie. Zatrzymani zostali następujący członkowie U.O.W. i O.U.N.: J. Nestor, A. Stefaniszyn, znany z procesu o zabójstwo s. p. kuratora na ambulanse pocztowe w r. 1925, u którego znaleziono podczas rewizji różne dokumenty kompromitujące i materiały wybuchowe; bracia Procyzynowie Józef i Zygmunt, studenci prawa Uniw. Jana Kazimierza, notowani bojownicy.

Rewizja dała materiał dowodowy, świadczący o ich udziale w akcji bojowej U. O. W.; Zyblikiewicz E. z Przemysła, współpracownik „Holosu”, nader aktywny działacz O.U.N.; Krawciw B., student,

administrator ukraińskiego Domu Akadem. we Lwowie, jeden z przywódców akcji terrorystycznej; Matijew Prokop z Belejowa pow. Dolina, urzędnik prywatny, kooperatysta bojowiec.

Znaleziono u niego materiały wybuchowe, był on karany za spiegotwo w związku ze sprawą Rytaneczka i Wierbieckiego w r. 1928; A. Medwid ze Skolego, bojowiec, karany sądownie za napad U. O. W. w r. 1925 w Dolinie (poniósł wówczas śmierć państwowej policji, Gromadka); Knysz Zenobi, absolwent prawa, aresztowany w r. 1929 w związku z napadem na listonosza Kochanowskiego we Lwowie przy ul. Grodziekiej. (W czasie napadu zginął niewinnie konduktor tramwajowy Galkik).

W obecnej chwili trwają dalsze przesłuchania pozostałych aresztowanych, których liczba zwiększa się w miarę rozwijania przez policję polityczną akcji; nazwisk ze zrozumiałych powodów narazie nie można ujawniać.

Aresztowanie przedstawiciela St. Zjednoczonych w Peru

London. Attache morski St. Zjedn. w Peru aresztowany przez rząd rewolucyjny nie został mimo interwencji dyplomatycznej wypuszczony na wolność.

Stoi on pod oskarżeniem, iż w dniu rewolucji uderzył się samolotem do Arequipax z zamiarem rzucaenia bomb na kwatery rewolucjonistów.

Aresztowany został również amerykański inżynier, który przybył do Peru w związku z wykonaniem planu irygacji w kraju.

Ex-prezydent Peru Leguia, według krążących pogłosek, zdeponował w bankach londyńskich na własny rachunek przeszło 25 milionów funtów angielskich.

Z lotu okólnego Małej Ententy i Polski

Na zdjęciu kpt. Maresa z czeskiej ekipy lotniczej, który w dniu wczorajszym wyglądał jako drugi z podróży zawodników na lotnisku Mokotowskim.

Rozruchy w Budapeszcie stłumione

Budapeszt. O rozruchach w Budapeszcie, o których donosiłszy my w wczorajszym numerze, nadchodzą jeszcze następujące szczegóły:

W pobliżu pomnika tysiąclecia Węgier demonstranci przewrócili samochód i zapalili go. Policja, która usiłowała rozprzążyć napastników, zasypana została gradem kamieni i kawałkami żelaza. Dopiero po pojawieniu się wojskowego samochodu pancernego, demonstranci rzucili się do ucieczki. Demonstranci uzbrojeni byli przeważnie w kamienie i kawałki ołowiu, zabrane z fabryk, które to polski rzucali następnie do okien wystawowych i mieszkań prywatnych, wskutek czego szereg osób odniósł rany.

W jednym z sanatoriów koło lasu miejskiego w przeciągu godziny nałożono przeszło 200 osobom opatrunki. Dla odtransportowania rannych musiano użyć samochodów prywatnych, na których przywieziono chorągiewkę Czerwonego Krzyża. Podczas walki w lasku miejskim zdemolowana została doszczętnie kawiarnia, przyczem właściciel i personel odnieśli dotkliwe obrażenia.

Grupy demonstrantów, usiłujące plondrować sklepy na przecznicach ul. Andrássy'ego, zostały przez policję i żandarmerję rozproszone przy użyciu białej broni, przyczem padły też pojedyncze strzały.

Otoczony przez kordon policyj-

ny tłum ciągnął przez boczne ulice do rynku, rozbijając po drodze wszystkie szopy i plondrując mniejsze sklepy. Inna grupa ciągnęła ulicą Królewską i również usiłowała plondrować. Podczas rozpraszania tej grupy dwóch policjantów zostało poważnie ranionych.

Liczbę ciężko rannych szacują na przeszło 50. Zabity został wbrew pierwotnym wiadomościom tylko jeden człowiek, ponieważ kilka osób, uważanych za zabite, udało się przywrócić do życia. Ofiara rozruchów padł również demokratyczny radny miejski dr. Klar, który ze swego samochodu w pobliżu lasu miejskiego usiłował uspokoić rozszalały tłum. Demonstranci rzucili się na samochód, przewrócili. Dr. Klar otrzymał cios w głowę i w stanie beznadziejnym przewieziony został do szpitala.

O godz. 13.30 udało się policji i żandarmerji oczyścić lasek miejski i ulicę Andrássy'ego. Uciekające w przecznice grupy ścigały samochody pancerne. Grupy te zostały rozproszone bez użycia broni.

O godz. 2.30 po południu panował na ulicach w centrum Budapesztu już spokój i porządek. Tylko na peryferiach miasta doszło jeszcze tu i ówdzie do mniejszych rozruchów, które jednak zostały przez policję zlikwidowane.

O godz. 3-ej po południu w całym mieście zapanował zupełny spokój.

Decoracja srebrnym krzyżem zasługi majora Cetla, który w roku 1914 udzielił schronienia podczas odwrotu trzem legionistom. Decoracji dokonał wicewojewoda kielecki Kroebl w obecności b. legionistów i publiczności kieleckiej.

Odpowiedzialne stanowiska urzędników w województwach

Odpowiedzialnymi postępkami w służbie państwowej są stanowiska w urzędach wojewódzkich. Cały kompleks spraw, dotyczących różnych dziedzin życia, potrzeb i praw obywateli musi być rozstrzygany przez województwa. Od urzędników wojewódzkich i od naczelnych kierowników poszczególnych działów z wojewoda na czele zależnym jest ustosunkowanie ludności danego okręgu do państwa, zwłaszcza najszerszych warstw bezrolnych i malorolnych, wyrobniczych i robotniczych oraz specjalnie ludności kresowej. Zatem nie szybkie i przychylnie traktowanie wszystkich obywateli w swoim okręgu, przychodzenie z pomocą potrzebującym, korygowanie poczynań miejscowych działaczy i ułatwienie im realizacji ich zamierzeń — oto drogi, zbliżające ich z tem społeczeństwem.

Weźmy pod uwagę np. działalność wydziałów wojewódzkich i zakres ich czynności. Przedewszystkiem podlegają tym wydziałom sprawy nadzoru nad działal-

nością związków komunalnych i decyzje w sprawach, zatwierdzania preliminarzy budżetowych oraz decyzje, w sprawach określonych przepisami o ustroju samorządu, właściwości władz i innych ustaw. Następnie sprawy rozstrzygnięcia odwołań w toku instancji od orzeczeń i zarządzeń, które w niższej instancji zostały lub powinny być wydane przy udziale kolegium i t. d. Przy takim kolegielnym załatwianiu i decydowaniu różnych petycji i spraw doboru obywateli, uczestniczących w tych kolegiach i ich przygotowanie do współpracy, jest w wielu wypadkach uzależnionem od umiejętności administracyjnych urzędników. Przywodem swoim zachęcać muszą obywateli, do interesowania się sprawami dotyczącymi najżywniejszych potrzeb i potrzeb życia gospodarczego danych okręgów. Urzędnicy wojewódzcy muszą być współuczestnikami prac i zabiegów działaczy na różnych polach działalności publicznej.

Podwyższenie opłat szkolnych w gimnazjach.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wydało rozporządzenie o nowych taksach i opłatach w szkołach średnich. Najważniejszym punktem tego rozporządzenia jest podwyższenie opłaty szkolnej ze 110 zł. rocznie na 150 zł. Również ustanowiono nieistniejącą poprzednio opłatę za egzamin wstępny do pierwszej klasy w wysokości 3 zł.

Podwyższenie opłaty szkolnej przytko dotknie uboższe sfery społeczeństwa, korzystające ze szkoły średniej i tak nadmiernie obciążone różnymi dodatkowymi świadczeniami na rzecz szkoły (opłaty komitetowe, wkładki do gmin szkolnych, kółek samokształcenia, ustawiczne składki na różne cele itd.).

KALENDARZYK

ŻYCIE ZWIERZYNY myśliwego na wrzesień

Rykowisko łosi. W drugiej połowie miesiąca w zimne księżycowe noce stare byki jeniele poczynają ryczeć.

W końcu września przypada kulminacyjny punkt rykowiska. Stare byki stają się zle i zaczepne; nieraz toczą walki zawzięte. Starsze kozły poczynają zrzucać parostki.

Dziki przachodzą na wielkie łąsy i leżą na bagniskach leśnych. Młode wilki dochodzą wielkości średniego psa. Gniazdo trzyma się razem.

Lisy przenoszą się z letnich nor do zimowych jam. Odpędzają od siebie wyrosłe już lisęta.

Na początku miesiąca przypada miot (1—2) zajączków. Zające przebywają najchętniej w sieniach i podorywach.

W pierwszych dniach września głuszcze przelatują z lasów iglastych do liściastych i mieszanych. Ulubionym ich pokarmem są teraz czerwone liście osiny, zwarzone przez pierwsze ranne przymrozki.

Stary kogut po zmianie upierzenia i odkarmienuiu się na jagodach zaczyna śpiewać przed wschodem słońca i śpiewa, aż słońce nie wzniesie się wysoko na niebie. Stare kury pierzą się jeszcze przez cały miesiąc. Koguty głuszcze są już we wrześniu w zimowym upierzeniu.

Dla kogutów cietrzewich wrzesień jest miesiącem toku jesiennego.

W końcu miesiąca kuropatwy młodzi różnią się od starych złotawym odcieniem cieków.

POLOWANIA

Jeniele: byki, daniela - rogacze, kozły, borsuki, cietrzewie - koguty, (cietrzewie kury do 15.IX w Woj. Wileńskim, Nowogrodzkim, Białostockim, Poleskim i Wolyńskim), jarząbki, pardwy, bażanty - koguty, przepiórki, słonki; ptaki błotne i wodne, dzikie gołębie, drozdy, kwiczoły, paszkioty, ptaki krukowate i drapieżne.

Pozatem wolno oczyścić, polować na wszelkie inne drapieżniki, których tu nie wymieniamy.

RODZAJE ŁOWÓW.

We wrześniu można stosować kilka rodzajów łowów, a więc:

Podchód i podjazd kozłów.

Czaty nocne na dziki w zbożach i kartoflach.

Wabienie wilków i oblawy na nie.

Na kaczki z podrywu, z naganek, na rannych lub wieczornych złotach oraz na wieczornym ciągu.

Na gęsi z podjazdu i na przelotach.

Z wylętem na cietrzewie, jarząbki, pardwy, bażanty, kuropatwy, przepiórki, kaczki, słonki, bekasy i dubelży.

Z naganek na bażanty, jarząbki i słonki.

Ława na bażanty i kuropatwy. Podjazd siewek.

Złote rybki

APOLLO Dzisiaj Ceny od zł 1.25 Początek 6.45, 8.30, 10.20

Ulubieniec Kobiet

Harry Liedtke i przepiękna blondynka **Dolly Davis**

w 10 aktowej wesołej i pikantnej farsie p. t.

PAPÓ, JA CHCĘ HRABIEGO

„MODERN“ D Z I S Początek 6.45, 8.30, 10.20.

Niemcy przeobrażone w „PARAMOUNT“

ŻYCIE zaczyna się jutro

Dramat w 10 aktach, ilustrujący dzieje marynarza i dziewczyny ulicznej.

w rolach głównych: **George Bancroft** **Betty Compson** — **Olga Baklanowa**

Kino „Polonia“ D z i s **PRZEKŁĘTY DOM**

DRAMAT SENSACYJNY.

w rolach głównych **WIKTOR Mc. LAGLEN**

i czarująca **EARLE FOXE**

Nadprogram komedia w 2 aktach.

Browar „Dojlidy„

Jerzego księcia Lubomirskiego

T e l. № 98

Poleca najlepsze gatunki piwa: LUKSUSOWE, EKSPORTOWE, MARCOWE.

HURTOWNY SKŁAD: ul. Piwna 7.

T e l. № 1-58.

623-3

Nasze wilki morskie.

Wygrane dolarówki

po które nikt się nie zgłasza.

Dol. 403.000 nr. 341248.
Dol. 8.000 nr. 917280
Dol. 3.000 n-ry: 31174 826371.
Dol. 1.000 n-ry: 286403 304319
316288 441074 532797 601167
859832 860038 935060.
Dol. 500 n-ry: 20159 87034
152894 215813 224682 233197
249402 379516 412799 513069
550123 550197 559539 639409
640203 772338 807053 846557
885871 913547 922212 934497.
Dol. 100 n-ry: 3412 5715 7968
12090 13618 16296 19516 20101
20390 24009 25583 29473 38314
45989 55637 59151 63547 63884
66619 79972 88609 88577 91382
92888 98360 118349 118563
121373 134319 136447 136540
146253 151091 157989 159466
163688 169922 170643 177861
187395 197283 210726 216131
225250 256846 277595 278075
310248 315324 345796 346197
349219 353126 356001 359439
361432 369729 374236 377891
380696 383406 397531 406008
410117 418213 428724 435268
466185 479900 484457 513004
516997 524424 525449 527416
534813 551816 555260 559649
566039 585730 585861 587572
590907 591028 597663 605319

612307 614430 620356 627695
641688 641823 646303 654381
656649 659042 674754 683100
688175 690130 692268 698391
711004 713484 719144 721828
728704 730593 762834 765375
766527 772926 785689 794870
803516 811005 812478 831428
848914 849617 859726 864240
875262 893337 939047 945927
971910 977118.

Lekarz-Dentysta
I. SZMIGIELSKI
Sienkiewicza 7, tel. 5-86.
POWRÓCIŁ
885 i wznowił przyjęcia
w godz. od 9-2 pp. i od 4-8 w.

DOKTÓR M. KANEL
ChOROBY WENERYZY, SKÓRNE
i WŁOSY.
Przyjm. od 9-1 i od —
(Kob. od 4-5).
Białystok, Sienkiewicza 37.
telef. 5-95

Popierajcie
L. O. P. P.

Redaktor przyjmuje od godz. 14-15; telefon 26 10-06d aldyowy. Administracja czynna od godziny 9-15 i od 17-19. Telefony Redakcji: dzienny—10-06. nocny — 4-04. Rekwizytów redakcja nie zwraca

CENA PRENUMERATY: miesięcznie z odnośnieniem do domów, lub przesyłką pocztową — 4 zł.

CENY OGŁOSZEŃ: za wiersz milimetrów wysokości przed tekstem, —70 gr.; w tekście—80 gr.; za tekstem—25 gr.; kronika reklamowa, komunikaty—1 zł.

za wiersz redakcyjny; drobne — 20 gr. za wyraz. Do tych cen dolicza się za ogłoszenia cyfrowe i tabelaryczne—50 proc. drożej; z zastrzeżeniem miejsca — 25 proc. drożej. Nekrologi 50 proc. taniej, dla poszukujących pracy 50 proc. taniej. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada.

Układ ogłoszeń przed tekstem 5° lamowy, za tekstem 10° lamowy. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń.